

Kerkstraat - Vrijetijdsinfra

(Essen, Antwerpen)

2024E28

NOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Landschappelijk Bodemonderzoek

VLAAMS ERFGOED CENRTRUM [VEC]

2440 GEEL

LIESDONK 5

AUTEUR:

Wouter Vennekens

ERKEND ARCHEOLOOG:

W. Vennekens (OE/ERK/Archeoloog/2022/00005)

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN VOOR VRIJGAVE FASE 1	3
1.1 Administratieve gegevens	3
1.2 Synthese	5
1.3 Gemotiveerd advies	7
BIBLIOGRAFIE	8
BIJLAGE	9

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de sloop van enkele bestaande gebouwen en een nieuwbouw vrijetijdsinfrastructuur ter hoogte van de Kerkstraat 62 te Essen. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 8058m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt ca. 5200m².

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze nota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3000 m² bedraagt.

VLAAMS ERFGOED CENRTRUM [VEC] is aangesteld om deze nota in de eerste plaats door middel van een landschappelijk bodemonderzoek op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN VOOR VRIJGAVE FASE 1

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2024E28	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0071	
BOUNDING GEOMETRY	X ₁ : 156048	Y ₁ : 239021
	X ₂ : 156163	Y ₂ : 239150
KADASTER	Essen, 2 AFD, sectie D, perceelnummers 308D, 808B en 808C	

Figuur 1: Ruime situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).

Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. luchtfoto (© geopunt).

1.2 Synthese

De initiatiefnemer plant de sloop- en nieuwbouwwerken ter hoogte van de Kerkstraat 62 te Essen. De opdrachtgever plant in eerste instantie de afbraak van de bestaande gebouwen (respectievelijk ca. 475m² en ca. 770m²) en de opbraak van de verharde parking tussen de gebouwen en rechts vooraan op het terrein. In een tweede fase wordt een nieuwbouw vrijetijdsinfrastructuur op de site ingepland. Bij de opstart van de nieuwbouw wordt ook de rest van de huidige verharding opgebroken, nl. de parking links op het terrein en het verbindingspad naar de achtergelegen verkaveling. De nieuwbouw, incl. overdekte buitenruimte, heeft een oppervlakte van ca. 2580m². De aard en diepte van de fundering kan pas vastgelegd worden na een verdere stabiliteitsstudie. In het noorden en oosten van het plangebied wordt een parking aangelegd samen goed voor 1460m². Voor de aanleg van beide parkings dient minimaal rekening gehouden te worden met een bodemingreep van 50cm diep. Rondom de nieuwbouw wordt groen aangelegd waardoor de bodemingrepen op de rest van het plangebied beperkt blijven in diepte.

Het plangebied bevindt zich in de Noorderkempen, nabij het hoogste punt van een zandrug tussen de valleien van de Spillebeek (W) en de Kleine Aa (O). Op de Tertiair geologische kaart staat aangegeven dat zich binnen het plangebied de Formatie van Merksplas A bevindt. De quaternaire sequentie (profieltype 25) bestaat uit eolische afzettingen uit het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), fluviatiele afzettingen van het Vroeg-Pleistoceen en getijdenafzettingen uit het Vroeg-Pleistoceen of het Tertiair behoren. Het grootste deel van het plangebied kent een matig natte zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont (Zdg).

Het plangebied bevindt zich in de 18de-19de eeuw in een zeer agrarische omgeving met nauwelijks bewoning in de directe omgeving. Het plangebied is in gebruik als akkerland net naast een wegtracé, de voorloper van de huidige Kerkstraat. De ontwikkeling van de bewoningskern rond het plangebied is terug te brengen naar de eerste helft van de 20ste eeuw. De twee bestaande woningen op het plangebied gaan minstens terug tot het einde van de jaren 1960. In de jaren 1970 werd een zwembad gebouwd in de zuidwestelijke hoek van het plangebied en werd de parking aangelegd. Het zwembad werd in 2015 gesloopt en deze zone werd ingezaaid waardoor het zich tot grasveld ontwikkelde.

Archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem in de ruime omgeving van het plangebied is tot op heden eerder schaars. Bij 5 recente proefsleuvenonderzoeken kwamen vooral sporen uit de nieuwe en nieuwste tijd aan het licht. Sporen en/of vondsten uit oudere periodes zijn tot op heden zeer uitzonderlijk in de ruime omgeving van het plangebied. Het is echter niet uit te sluiten dat dit een gevolg is van het weinige onderzoek in de regio.

Er werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd binnen het plangebied. Het landschappelijk bodemonderzoek deed uitwijzen dat de oorspronkelijke bodemopbouw (podzolbodem) binnen het plangebied volledig verloren is gegaan. In het zuidwestelijke deel stond tot 2015 een zwembad, dewelke de bodem tot zeker 1,5 m-mv heeft verstoord. Ook meer centraal en rondom de gebouwen is de bodem tot zeker 80 cm-mv of dieper verstoord. Waar restanten van de moederbodem werden aangetroffen, zijn deze verstoord en afgetopt. Door de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek wordt de kans op het aantreffen van gaaf bewaarde in situ archeologische waarden zeer laag geschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Op basis van het bureauonderzoek werd verder onderzoek geadviseerd, in de eerste plaats een landschappelijk bodemonderzoek. Het landschappelijk bodemonderzoek kon aantonen dat binnen het onderzoeksgebied de bodem slecht tot niet bewaard is. Op basis van deze resultaten wordt het advies gegeven om het plangebied vrij te geven.

Ondanks het advies tot vrijgeven van deze zone, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.

Figuur 3: Indicatie van de zone waarvoor advies tot vrijgave geldt.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Niet van toepassing

KAARTMATERIAAL

Niet van toepassing

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Ruime situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).	4
Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. luchtfoto (© geopunt).	4
Figuur 3: Indicatie van de zone waarvoor advies tot vrijgave geldt.	7

